

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

האימפריה הרומית המזרחית: מבוא להיסטוריה ביזנטית - 39009

תאריך עדכון אחרון 19-08-2019

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר לי מרדכי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: lee.mordechai@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב', 14:30-15:30
יום ג', 14:00-15:00

תאור כללי של הקורס:

קורס זה בוחן את האימפריה הרומית המזרחית (הנקראת גם האימפריה הביזנטית, או ביזנטיון) במזרח התיכון ובבלקן בין 300-1204 לספירה. בתקופה מלאת תהפוכות זו נעקוב אחרי האימפריה הרומית והשינויים שחלו בה בזמן שאימפריות וממלכות אחרות הופיעו ונעלמו. הנצרות והאיסלאם ישלטו באזור אך יתפצלו ליחידות קטנות יותר. ניכנס ל"תקופת חושך" ונחווה רנסנס או שניים. נתחקה אחר מסעות הצלב והשלכותיהם על האזור. במקביל לכך, מקומיים וזרים יימשכו לעושר ולתרבות של האימפריה הרומית המזרחית. מהגרים מסקנדינביה, שליטים מוסלמים, נוסעים יהודים ועולי רגל ממערב אירופה - כולם יתפעלו מעושרה של הבירה קונסטנטינופול ומיוקרתם של שליטיה. אליטות מספרד ועד הודו ישתמשו בחפצי מותרות שנוצרו באימפריה כסמלי סטטוס.

במהלך הקורס נתמקד בהיסטוריה החברתית, התרבותית והפוליטית של האימפריה הרומית המזרחית לאור מחקרים עדכניים בנושא. בנוסף, ניגע בסוגיות דתיות וכלכליות. נבחן את ההקשר הרחב יותר של האימפריה לאור יחסיה עם שכניה בעולם הלטיני, המוסלמי והסלווי. נדון גם בשאלה מדוע החלק המזרחי של האימפריה הרומית - בניגוד לחלקה המערבי - נשכח כמעט לחלוטין.

ידע מוקדם לגבי האימפריה הרומית המזרחית אינו נדרש כדי להשתתף בקורס. ידע לגבי היסטוריה קדם-מודרנית של אירופה או המזרח התיכון יעזרו כמובן אך גם כן אינם נדרשים.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לזהות את התהליכים, הדמויות והאירועים העיקריים בהיסטוריה של האימפריה הרומית המזרחית
2. לנתח את האימפריה הרומית המזרחית בהקשר היסטורי הרחב
3. לזהות חלק מהמקורות הכתובים והלא-כתובים למחקר ההיסטוריה הרומית-מזרחית
4. לפתח את יכולות הכתיבה והתקשורת בכתב
5. לסנתז מקורות ראשוניים ומשניים במחקר היסטורי עצמאי
6. לבנות טיעון מבוסס על עדויות ממקורות

דרישות נוכחות (%) :
100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות משולבות בדיון

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא: רומא, ביזנטיון וההקשר המודרני

2. מרומא לקונסטנטינופול
3. אימפריה ישנה-חדשה
4. הקיסר יוסטיניאנוס
5. סוף העולם העתיק
6. המאה השביעית
7. מאבק האיקונוקלזם
8. התפשטות ולחמה
9. חיי החצר בקונסטנטינופול
10. מיכאל פסלוס והמאה ה-11
11. קולות מהפריפריה
12. הקיסר אלכסיוס קומננוס ומסע הצלב הראשון
13. הקיסרים הקומננים ו-1204

חומר חובה לקריאה:

Gregory, Timothy E. 2010. *A History of Byzantium* (2nd edition). Wiley-Blackwell.

מקורות ראשוניים ומשניים נוספים יינתנו במהלך הקורס.

חומר לקריאה נוספת:

- Angold, Michael. 1997. *The Byzantine Empire, 1025-1204: A Political History*. Longman.
- Brown, Peter. 1971. *The World of Late Antiquity: From Marcus Aurelius to Muhammad*. Thames and Hudson.
- Brubaker, Leslie, and John Haldon. 2011. *Byzantium in the Iconoclast Era, C. 680-850: A History*. Cambridge University Press.
- Cameron, Averil. 2012. *The Mediterranean World in Late Antiquity: AD 395-700*. Routledge.
- Curta, Florin. 2006. *Southeastern Europe in the Middle Ages, 500-1250*. Cambridge University Press.
- Haldon, John F. 1990. *Byzantium in the Seventh Century: The Transformation of a Culture*. Cambridge University Press.
- . 2005a. *Byzantium: A History*. The History Press.
- . 2005b. *The Palgrave Atlas of Byzantine History*. Palgrave Macmillan.
- . 2009. *The Social History of Byzantium*. Chichester, UK; Malden, MA: Wiley Blackwell.
- Kazhdan, Aleksandr P., and Giles Constable. 1982. *People and Power in Byzantium: An Introduction to Modern Byzantine Studies*. Washington, DC: Dumbarton Oaks, Center for Byzantine Studies, Trustees for Harvard University.
- Kennedy, Hugh N. 2004. *The Prophet and the Age of the Caliphates: The Islamic Near East from the Sixth to the Eleventh Century*. Longman.
- Lenski, Noel, ed. 2012. *The Cambridge Companion to the Age of Constantine*. Cambridge University Press.
- Maas, Michael, ed. 2005. *The Cambridge Companion to the Age of Justinian*. Cambridge University Press.

-
- Magdalino, Paul. 2002. *The Empire of Manuel I Komnenos, 1143-1180*. Cambridge University Press.
- Mango, Cyril, ed. 2002. *The Oxford History of Byzantium*. Oxford: Oxford University Press.
- Mitchell, Stephen. 2014. *A History of the Later Roman Empire, AD 284-641*. 2nd ed. John Wiley & Sons.
- Nicol, Donald M. 1993. *The Last Centuries of Byzantium, 1261-1453*. Cambridge University Press.
- Stephenson, Paul, ed. 2010. *The Byzantine World*. Routledge.
- Whittow, Mark. 1996. *The Making of Byzantium, 600-1025*. University of California Press.
- Wickham, Chris. 2005. *Framing the Early Middle Ages : Europe and the Mediterranean 400-800*. Oxford ; New York: Oxford University Press.
- . 2009. *The Inheritance of Rome : A History of Europe from 400 to 1000*. London: Allen Lane ; New York.
- General reference books:
- Kazhdan, Aleksandr P., Alice-Mary Talbot, Timothy E. Gregory, and Nancy Patterson Ševčenko, eds. 1991. *The Oxford Dictionary of Byzantium*. New York: Oxford University Press.
- Jeffreys, Elizabeth, John F. Haldon, and Robin Cormack, eds. 2008. *The Oxford Handbook of Byzantine Studies*. Oxford Handbooks. Oxford ; New York: Oxford University Press.
- Shepard, Jonathan, ed. 2008. *The Cambridge History of the Byzantine Empire c.500-1492*. Cambridge University Press.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
 הרצאה 0 %
 השתתפות 20 %
 הגשת עבודה 60 %
 הגשת תרגילים 0 %
 הגשת דו"חות 0 %
 פרויקט מחקר 0 %
 בחנים 15 %
 אחר 5 %
 ביקור בשעת קבלה

מידע נוסף / הערות: